

Τμήμα Εποπτείας και Συμμόρφωσης του Π.Δ.Σ

Το Συμβούλιο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (Π.Δ.Σ), διορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 7 Μαρτίου 2001 ως Εποπτική Αρχή Δικηγόρων σύμφωνα με το Άρθρο 59(4) του περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμο του 188(I)/2007 («Νόμος») ως έχει τροποποιηθεί,

Το Τμήμα Εποπτείας και Συμμόρφωσης («Τμήμα») του Π.Δ.Σ. συστάθηκε το 2013 με σκοπό την πλήρη ανάληψη και διεκπεραίωση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του Π.Δ.Σ. ως Εποπτική Αρχή του δικηγορικού επαγγέλματος. Συγκεκριμένα με βάση το άρθρο 59(1)(ε) όλοι οι δικηγόροι, οι δικηγορικές εταιρείες (Δ.Ε.Π.Ε) και οι Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Δ.Υ) που ανήκουν σε δικηγόρους υπόκεινται στην εποπτεία του Π.Δ.Σ.

Το εν λόγω Τμήμα στελεχώνεται από 6 Λειτουργούς οι οποίοι εξειδικεύονται σε θέματα εποπτείας και συμμόρφωσης, γεγονός το οποίο ενισχύεται με την συνεχή εκπαίδευση και επιμόρφωση τους μέσω της συμμετοχής τους σε εσωτερικά και εξωτερικά σεμινάρια. Το Τμήμα εκτελεί τα καθήκοντα του με την καθοδήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Π.Δ.Σ. αφού αυτό του έχει αναθέσει τις εν λόγω εξουσίες.

Το Τμήμα δυνάμει των εξουσιών που του παρέχονται βάσει του Άρθρου 59(4) το Νόμου και με γνώμονα την καλύτερη ενημέρωση των μελών του προχώρησε στη έκδοση Κατευθυντήριων Γραμμών που αφορούν τα καθήκοντα του Λειτουργού Συμμόρφωσης (ΛΣ), σημειώνεται ότι το πρόσωπο που διορίζεται ως ΛΣ πρέπει να είναι ανώτερο διοικητικό στέλεχος για να έχει την απαραίτητη εξουσία προς εκπλήρωση των καθηκόντων του, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν τη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την έκθεση σε κίνδυνο του εποτευόμενου και τον χειρισμό εσωτερικών και εξωτερικών Αναφορών Έποπτων Συναλλαγών και Αναφορών Έποπτων Δραστηριοτήτων (ΑΥΣ & ΑΥΔ) και την επικοινωνία με τη ΜΟΚΑΣ και τον ΠΔΣ. Ο ΛΣ πρέπει επίσης να έχει επαρκείς δεξιότητες, εμπειρία και γνώση στα θέματα Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, καθώς και της Εταιρείας, τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τους πελάτες της, την Ετήσια Έκθεση του ΛΣ, την παρακολούθηση των συναλλαγών, την τήρηση αρχείου κ.α.

Το Τμήμα δημοσίευσε τις πιο κάτω Οδηγίες, όπου τα μέλη του οφείλουν να τις εφαρμόζουν σε εναρμόνιση πάντοτε με τον Νόμο και το Νόμο περί της Ρύθμισης των Επιχειρήσεων Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών και Συναφών Θεμάτων 196(Ι)/2012 ως έχει τροποποιηθεί:

- 1) Οδηγία του Π.Δ.Σ αναφορικά με την Καταπολέμηση Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (τελευταία έκδοση Δεκέμβριος 2019).
- 2) Οδηγία του Π.Δ.Σ. για την Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και την Πειθαρχική Διαδικασία (τελευταία έκδοση Ιούνιος 2020).
- 3) Οδηγία για Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (τελευταία έκδοση Ιούνιος 2015).

Το Τμήμα εποπτεύει τα μέλη μέσω δύο μορφών ελέγχων α) τους Επιτόπιους Εποπτικούς Ελέγχους και β) τους Εξ αποστάσεως Ελέγχους.

Η διεξαγωγή των Επιτόπιων Εποπτικών Ελέγχων πραγματοποιείται στα γραφεία των εποπτευόμενων μελών κατόπιν γραπτής ειδοποίησης συνήθως 2-5 ημερών ή/και χωρίς ειδοποίηση κυρίως σε περιπτώσεις που αφορούν καταγγελίες, παράπονα και δημοσιεύματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι έχουν διεξαχθεί συνολικά 609 Επιτόπιοι Εποπτικοί Ελέγχοι, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται αλλά δεν προσμετρούνται στο πιο πάνω αριθμό και οι ελέγχοι που πραγματοποιούνταν σε Ε.Π.Δ.Υ, οι οποίες δεν τιμολογούσαν ξεχωριστά. Οι Επιτόπιοι Εποπτικοί Ελέγχοι διεξάγονται πλέον βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας οι οποία αντανακλά στη τελευταία εθνική αξιολόγηση κινδύνων (National Risk Assessment).

Στα πλαίσια των ελέγχων ο εποπτεύων Λειτουργός έχει κατά την διακριτική του ευχέρεια το δικαίωμα να εισέρχεται σε γραφεία και επαγγελματικούς χώρους των εποπτευόμενων μελών, να προβαίνει σε δειγματοληπτικό έλεγχο φακέλων πελατών, είτε αυτοί τηρούνται σε έντυπη, σε ηλεκτρονική ή σε οποιαδήποτε άλλη μορφή, να ελέγχει αρχεία, βιβλία, λογαριασμούς, άλλα έγγραφα και στοιχεία αποθηκευμένα σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα και να λαμβάνει αντίγραφα ή αποσπάσματα τους.

Κατά κύριο λόγο ο Λειτουργός διερευνά κατά πόσο ο εποπτευόμενος έχει τηρήσει την γνωστή διαδικασία KYC (Know Your Client). Συγκεκριμένα οι εποπτευόμενοι πρέπει να τηρούν και να ακολουθούν διαδικασίες που σκοπό έχουν την ταυτοποίηση του πελάτη και την κατανόηση

των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, επιτρέποντας στους εποπτευόμενους να κατανοήσουν, να μετριάσουν και να διαχειριστούν τους κινδύνους από το Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (Ξ.Π.Χ. και Χ.Τ.).

Οι βασικές αρχές που περιγράφονται στο Νόμο σχετικά με την ταυτοποίηση και επαλήθευση και τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη είναι τα ακόλουθα: Ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη, ταυτοποίηση και λήψη εύλογων μέτρων για επαλήθευση της ταυτότητας και του τόπου κατοικίας του πραγματικού δικαιούχου, λήψη εύλογων μέτρων για κατανόηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και ελέγχου του πελάτη, λήψη εύλογων μέτρων για την αξιολόγηση της σκοπούμενης φύσης της επιχειρηματικής σχέσης και διεξαγωγή συνεχούς παρακολούθησης για την επιβεβαίωση των πληροφοριών που συλλέχθηκαν αρχικά.

Οι εποπτευόμενοι θα πρέπει να εφαρμόζουν τα παραπάνω μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη τους πριν από την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης ή την διεξαγωγή μιας περιστασιακής συναλλαγής. Τα μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται σε νέους πελάτες, αλλά και υφιστάμενους. Ειδικότερα, οι υφιστάμενοι πελάτες πρέπει να υποβάλλονται σε επικαιροποίηση των διαδικασιών μέτρων δέουσας επιμέλειας, κατόπιν αλλαγών των περιστάσεων του πελάτη (π.χ. αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς) τόσο καθ' όλη την διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης, όσο και κατόπιν επικαιροποιήσεων ρουτίνας.

Κατά τη διάρκεια του επιτόπιου εποπτικού ελέγχου, ο Λειτουργός καταγράφει οτιδήποτε θεωρεί αναγκαίο για σκοπούς διεξαγωγής των εποπτικών του αρμοδιοτήτων και αξιολόγησης του εκάστοτε γραφείου. Κατόπιν ολοκλήρωσης του ελέγχου ο Λειτουργός συντάσσει αναφορά με τα ευρήματα και τις παρατηρήσεις του. Στη βάση των ευρημάτων αυτών, προβαίνει στην λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων, όπως για παράδειγμα διορθωτικών, όταν οι ελλείψεις δεν είναι σοβαρές, εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Αφότου παρέλθει το δοθέν χρονικό περιθώριο, διεξάγεται επανέλεγχος για σκοπούς επιβεβαίωσης λήψης των απαραίτητων μέτρων εκ μέρους του εκάστοτε εποπτευόμενου μέλους.

Στην περίπτωση που οι Λειτουργοί του Τμήματος διαπιστώσουν κατόπιν ελέγχου σοβαρές ελλείψεις στις διαδικασίες που ακολουθεί ένα εποπτευόμενο μέλος, τότε η υπόθεση παραπέμπεται για αξιολόγηση στο Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Δ.Σ και, το οποίο σύμφωνα με το άρθρο 59(6) του Νόμου έχει τη εξουσία εφόσον το κρίνει αναγκαίο να λάβει μέτρα μέσω

κυρώσεων εναντίον του μη συμμορφούμενου εποπτευόμενου μέλους. Ανάμεσα σε άλλα, οι κυρώσεις περιλαμβάνουν επιβολή προστίμου, στέρηση άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος, καθώς και άλλα διοικητικά μέτρα. Αξίζει να αναφερθεί ότι πρόσφατα έχουν επιβληθεί πρόστιμα και αφαίρεση άδειας λειτουργίας δύο ΕΠΔΥ. Ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου του Π.Δ.Σ. εκκρεμούν 5 υποθέσεις προς έγκριση.

Όσον αφορά τους εξ αποστάσεως ελέγχους αυτοί πραγματοποιούνται τα τελευταία 3 χρόνια με την συμπλήρωση υποχρεωτικού ερωτηματολογίου για το Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (Ξ.Π.Χ. και Χ.Τ .) για το εκάστοτε έτος, με την υποβολή της Ετήσιας Έκθεσης του Λειτουργού Συμμόρφωσης καθώς και με την αποστολή προς το Τμήμα των εγχειριδίων των εποπτευόμενων μελών για Ξ.Π.Χ. και Χ.Τ.

Όσον αφορά το ερωτηματολόγιο είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει την εκ πρώτης όψεως αναγνώριση και κατηγοριοποίηση των εποπτευόμενων μελών, αφού λαμβάνει υπόψη παράγοντες που επηρεάζουν την συνολική έκθεση σε κίνδυνο των εποπτευόμενων μελών όπως γενικές πληροφορίες για την εποπτευόμενη οντότητα και το Τμήμα Συμμόρφωσης της, πληροφορίες/κατηγοριοποίηση πελατών της, διαδικασίες που ακολουθούνται πριν, κατά την διάρκεια και το πέρας της επιχειρηματικής σχέσης (KYC, CCD, EED), Διαδικασίες Αναφοράς ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων, οικονομικές καταστάσεις των εποπτευόμενων μελών κ.α.

Συμπληρωματικά με τα ανωτέρω, το Τμήμα εκπροσωπεί τον Π.Δ.Σ στη Συμβουλευτική Αρχή, η οποία κατέχει συμβουλευτικό και συντονιστικό ρόλο όσον αφορά τα μέτρα και την εφαρμοστέα πολιτική για την καταπολέμηση αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η εν λόγω Αρχή αποτελείται από εποπτικές αρχές τόσο του Δημοσίου, όσο και του Ιδιωτικού Τομέα, όπως για παράδειγμα η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, το Συμβούλιο του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (Σ.Ε.Λ.Κ.), η Αστυνομία, το Υπουργείο Οικονομικών, κ.ο.κ.

Σημαντική θεωρείται η συμμετοχή του Τμήματος στη διαδικασία διαμόρφωσης του τροποποιητικού νομοσχεδίου για το Νόμο 188(Ι)/2007 για την ενσωμάτωση των προνοιών της 4^{ης} και 5^{ης} Ευρωπαϊκής Οδηγίας προωθώντας τις θέσεις και τις απόψεις των μελών του Π.Δ.Σ.

Το Τμήμα συμμετείχε σε διεθνείς διενεργηθείσες διαδικασίες αξιολόγησης σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει η Κυπριακή Δημοκρατία με στόχο την παρεμπόδιση και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας. Σημειώνεται ότι τον τελευταίο χρόνο, στα πλαίσια της αξιολόγησης της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων για την Αξιολόγηση των Μέτρων κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (MONEYVAL) του Συμβουλίου της Ευρώπης, το Τμήμα κλήθηκε να εκπροσωπήσει τον Π.Δ.Σ σε όλη τη διαδικασία της αξιολόγησης, κατά την διάρκεια της οποίας παρουσιάστηκαν οι ενέργειες στις οποίες προέβη ο Π.Δ.Σ. και απαντήθηκαν όλα τα ερωτήματα τα οποία υποβλήθηκαν εκ μέρους της Επιτροπής. Παράλληλα στην συγκεκριμένη αξιολόγηση οι αξιολογητές επέλεξαν 4 Δικηγορικά Γραφεία (εποπτευόμενοι Π.Δ.Σ.) τα οποία κλήθηκαν να απάντησουν ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή των διαδικασιών που επιβάλλει ο Π.Δ.Σ. ως εποπτική τους αρχή. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης ήταν ότι οι εποπτευόμενοι εφαρμόζουν επάρκως όλα τα μέτρα που απαιτούνται βάσει των οδηγιών και προβάνουν σε όλες τις δέουσες ενέργειες για την εφαρμογή των οδηγιών του Π.Δ.Σ.

Αντίστοιχες συμμετοχές και διαδικασίες έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια από διάφορους διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως στην Αξιολόγηση της Κύπρου για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς, την αξιολόγηση του Παγκόσμιου Φόρουμ (ΟΟΣΕ) σε σχέση με τη συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με το πρότυπο της διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς, την αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εναρμόνιση της με την 4^η Οδηγία της Ευρώπης για Ξ.Π.Χ. και Χ.Τ κ.ο.κ.

Τέλος, το Τμήμα διεξάγει εκπαιδευτικά σεμινάρια σε όλες τις επαρχίες για σκοπούς ενημέρωσης και επιμόρφωσης των μελών τους για θέματα Ξ.Π.Χ. και Χ.Τ. Ενδεικτική θεματολογία σεμιναρίων που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2019 είναι α) Πρόσφατες εξελίξεις στο τομέα του ΞΠΧ & ΧΤ: Ο Λειτουργός Συμμόρφωσης αντιμέτωπος με νέες προκλήσεις, β) Πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της ασφάλειας των πληροφοριών». Μετά την έναρξη της πανδημίας από τον ιό Covid-19 και την μη πραγματοποίηση σεμιναρίων σε κλειστούς χώρους για την ασφάλεια των μελών του Π.Δ.Σ και κατ' επέκταση της κοινωνίας διοργανώθηκαν διαδικτυακά σεμινάρια για την συνέχιση επιμόρφωση των μελών μας .

